

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1208/2024
20.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Александра Даниловић адвокат из ..., против туженог Клиничко-болнички центар „Звездара“, из Београда, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4915/23 од 07.11.2023. године, на седници одржаној 20.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4915/23 од 07.11.2023. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 4105/21 од 29.06.2022. године, исправљеном правноснажним решењем истог суда П1 4105/21 од 23.08.2022. године, усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да за период од 01.04.2018. до 31.05.2021. године накнади тужиљи трошкове за исхрану у току рада од 238.469,16 динара (став први изреке) и регрес за коришћење годишњег одмора од 131.961,70 динара (став други изреке), у појединачним новчаним износима наведеним у тим ставовима изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ од означених датума до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиљи трошкове поступка од 97.418,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4915/23 од 07.11.2023. године, ставом првим изреке, преиначеија је првостепена пресуда, тако што је одбијен и тужбени захтев и захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да накнади туженом трошкове поступка од 2.950,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу одредаба члана 408. у вези с чл. 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС", бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23; у даљем тексту: ЗПП) и утврдио да је ревизија тужене неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у радном односу код туженог, на радном месту ..., са коефицијентом за обрачун и исплату плате од 7,34. У утуженом периоду тужени је тужили исплаћивао минималну зараду. Висина потраживања на име накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да у минималној заради, која је тужили исплаћивана у спорном периоду не може да буде садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора и зато је усвојио тужбени захтев, обавезавши тужену да исплати тражене накнаде у износу утврђеном варијантом из вештачења заснованом на одредби члана 32. Општег колективног уговора („Службени гласник РС", бр. 50/08, 104/08-анекс, 8/09-анекс II), применом одредаба чл. 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама и 111. Закона о раду.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев из разлога што су у коефицијенту за обрачун тужилине плате садржане и накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, уз додатну аргументацију да се у погледу предметних права Општи колективни уговор није примењивао (због привременог одлагања, а затим због престанка важења тог уговора), а да за остварење тих права не постоји правни основ ни у посебним прописима нити у уговору о раду.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда је заснована на правилној примени материјалног права.

Право запосленог на накнаду трошкова, у складу са општим актом и уговором о раду за исхрану у току рада, ако послодавац то право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, прописано је одредбама члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду („Службени гласник РС", бр. 24/05... 95/18), а одредбама члана 111. став 1. и 2. истог закона и право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, при чему се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са тим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде. Одредбе тог закона се примењују, на основу члана 2. став 2. тог закона, и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС", бр. 34/01... 157/20) уређује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих

примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3) и прописује да Влада утврђује и основицу за обрачун и исплату плата, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица У службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије (члан 3. став 1), као и коефицијенте за обрачун и исплату плата (члан 8. став 1). При том, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, и садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 4).

Коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, односно запослених у здравственим установама, утврђени су чланом 2. став 1. тачка 13. Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС”, бр. 44/01... 19/21).

Елементи за утврђивање плате у утуженом периоду одређени су одредбама идентичне садржине, истоимених колективних уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе (који су објављени у „Службеном гласнику РС”, бр. 1/15 и 3/18 - члана 91; број 106/18 - члана 90; бр. 96/19, 58/20 - члана 91) тако што се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом и што основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом.

У конкретном случају, тужилца је запослена у здравственој установи па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама (односно у здравственим установама), због чега нема места субсидијарној примени одредаба Закона о раду, који би се примењивао само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених не би били уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, произилази да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду.

С обзиром да право на засебну накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запослених у здравственим установама није предвиђено Законом о платама у државним органима и јавним службама, а није ни поменути посебним колективним уговорима, и да је накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес у утуженом периоду исплаћивана тужилци кроз коефицијент за обрачун њене плате, тужилци не припада право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју потражују тужбом, без обзира на чињеницу што јој је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Стога је правилан закључак другостепеног суда да је тужилин захтев неоснован. Чињеница да је тужилци у утуженом периоду исплаћивана минимална зарада (као она

основна плата која се исплаћује у тој висини и у ситуацији када је била нижа од минималне зараде) није од утицаја на другачију одлуку, јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**